Szereda. 37. Szám. Aprilis 27-kén, 1859.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Megjelenik e lap minden Szeredán, Pénteken és Vasárnap. Előfizetetni minden cs. k. postahivatalnál, s lapok kiadó hivatalához czímzendő levelekben. Ára évnegyedre 3 ft. 10 kr, félévre 6 ft 20 kr, évre 12 ft 60 kr uj pénzben.
A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
A Szentgyörgytornában, a Kendefő-utczán, 487. számú alatt.

KIADÓ-HIVATAL:
A Középtornában, STEIN könyvkereskedésében.

Hirdetések minden nagy hasábos egy sor után 7 ujkrért kiszedtetnek; folytonos hirdetésekül illő pct elengedtetik. Minden ujnak kiadásra 30 ujkr bélyegdíj.
A lap anyagi ügyeit érdeklők: u. m. előfizetés, hirdetések, reclamatiok stat. a kiadó-hivatalhoz utasitandók.

(D.) **Szemle.** Minden kételynek elvégre a határozottság terére kell átmennie. Az utóbbi napok többnyire telegrammokká vált hirei minden perczben válozva a megannyi uj világeseményt egy doemon ujján forgatni látszának; kevert kártya volt a napok tőrténetének, hol a hatalmasságok most egymás mellett, majd egymás ellen állva hullottak ki a körülmények medenczéjéből. Most az angol közvélemény s kabinet az olasz reformok és a szárd kivánatok jogosultsága mellett mutatkozott, majd fegyveres semlegesség és az 1815-ki szerződések érvényéről beszélve, Ausztria érdekeinek mérlegébe látszott vetni a sulyt; az orosz közleteiről szólott ma a hír, s holnap mértföldnyi messzeségre mutatkozott az ellenséges nézetek ázszlói alatt. A porosszói hirek se állottak kevesebb kétely és változandóság alatt; és az eredmény volt mind csak semmi?! Mégis nem az; eredmény volt az illevezetés Ausztriára s idönyerés Franczióországra nézve. Ausztria egy öt, mint felfegyvertekzett s harczra készen álló hatalmat folyvást zsibbasztó diplomatiai játékczafrozásban fogvasztá erejét való csaták helyett; s így ezen válságnak hosszas tartalma reá nézve volt legterhesebb, éppen azért ezen fohatalomnak is kelle a jobbra vagy balra eldöntést siettetnie. Ellenségos indulatot látva a legnagyobb résznél, a congressust körül kelle irnia, vagy az ott nem védelmezhető, de elvül elfogadott álláspontot a cesta sorsán kockázónia. Olvasóink a részletek felszinét ismerik, a birodalmi kormány ismerhette a bévelyh indokokat, melyek miatt közelebbről April 22-én Buol gróf, a külügyek császári miniszere kényszerülve érezte magát az angol s francia feltételek részleges visszautasása mellett határozottan fordulni Szárdiniához, mint közvetlen ellenséges részhez, s egy iratot intézni Cavour grófhoz, melyben habár engeszteléknyül de végleges sürgető hangon s végkövetkezményeiben sulyos intés komolyságával szólítja fel a piemonti kormányt a lefegyverkezésre.

Ezen lépés a franczia kormánynál nagy visszahatást szült, habár az utóbbi napokban békülékenynek kezd marattnozni; s a franczia hivatalos lap utján kijelentve, hogy Ausztria az angol javaslatokat a lefegyverzés és a congressus czlőmányeinek kérdésében nem fogadta el; az ausztriai fennemlitett végfelhivás alkalmából megrendelé, hogy több franczia hadosztály a piemonti határszélekre öszpontosittassék.

Miután egy Berlinbe ment tudósitás szerint Ausztria Szárdiniának csak három napi időt engedett az elöleges egyezés végrehajtására, Poroszhonban is a hadilábra állitó rendelet e hó 21-én kiadatott.

Mi lesz már mindezekből? Kérdésen kivül háboru, hanem, hogy világháboru-e? vagy csak egyes hatalmak közötti? az megint kérdéssé vált. Miután Anglia oly pontokat állitott fel a lefegyverzés kérdésében, melyeket Ausztria visszautasitani jobbnak látott: kérdés alá jön az angol közvetitő politika öszintesége is, s czáltal kérdés alá Ausztria iránt eddig mutatott jó indulata. Igy a legkényelmesebb neutralitás kikerültetheti a világháborut, mig egy lehető angol s porosz neutralitásnak orosz részről is hasonlóval felelnék, a mit pedig valószínűnek vélünk.

Ezen esetben egy harcz Ausztria, Szárdinia és Franczia ország közt kiszűbön áll; ezen hadjárat a német szövetségi territoriet ez egyszer nem sértheti, mert akkor vége a porosz neutralitásnak, hanem más tért lelend magának, és ezen helyzet a háboru gyorsabb lefolyását akkor is gátolná, ha Ausztria gyengébb volna.

Az európai hatalmak ha a kibékülési ajánlatok már visszautasittattak, váltig figyelő és fegyverzett állásokban fognak bevárni a harcz eseményeit, felépve akkor, ha saját érdekeiket mélyebben veszélyezve látandják.

De fel kell tennünk, hogy Franczia ország lesz eszélye a közvetlen harczi czéljain kivül álló hatalmak érdekeit nem sértendi s kikerüli az ürügyet azoknak kiválasára, hogy Szárdinia mellett annál biztosabban működhessék. Itt áll most a kérdés.

A legfontosabb események jöttek felszinre; a lapok már ímepek után, tehát éppen e napokban a háboru kezdetét remélik, miután hiszik, hogy Szárdinia Ausztria ultimátumát annyivalinkább visszautasitja, mert a mint a „Wanderer" telegrammja hozza Turinból: a franczia segitség oda már meg van igérve, s a mi még fontosabb, nemcsak Orosz-, de Angolország is az iszaiztat ultimátum ellen protestált. Ausztria pedig a már megtett kihivást vissza nem vonhatja, s igy a háboru küszöbön áll.

ZÁRSZAVAK AZ ORSZÁGOS MINTAGAZDASZAT ÜGYÉBEN.

Az levén hatva annak szükségességétől, hogy körülményeink változtával, gazdaszatunk mostoha állásán gyorsan és hatósam kell segiteni: pár évvel ezelőtt egy mintagazdászat, mint gyakorlati gazdaszatképző intézetnek létesitését indítványoztam. Es ámbár ezen eszme a közönség előtt nem talált oly tetszéseles pártolásra, hogy azt rögtön életbe léptetni lehessen; de hirlapok utján, és magános körökben a részvétnek oly szép jelei nyilvánultak, miszerint azt ellangzani engedni, a nélkül hogy e tárgyban a lehetőségig mindent elkövessek, honfini kötelességem elmulasztásának tekinttetem volna. Hosszabb megfontolás után azon meggyőződésre jutva, hogy egyes vállalkozó által, közkötöttségen egy ilyen intézet létesitése sikerrel alig, s ha igenis, de csak nagy akadályokkal kivihető, — elhatároztam ez iránti tervemet az országos gazdászati közgyülés elébe terjeszteni. És ezt nem azon önámitással tettem, hogy a fisztelt közgyülés tervemet részleteiben elfogadja; mert magam is éreztem, hogy az hiányos, nem tökéletes, mert e tárgyban, mely honunkban még uj és gyakorlatilag ismeretlen, valami tökéletest eléállitani, a pályakérdések sorába tartozik; hanem tettem azon reményben, hogy a gazdászati egylet mint oly testület, melynek feladata minden a gazdászat elöhaladását czélzó törekvéseket gyámolitani; felkarolván ezen kérdést, ha nem is közvetlen, legalább részvére által fogja az eltörejesztett eszme valósitását elősegiteni.

Miként fogadtatott indítványom, értesültünk hirlapok utján. A vitatkozások folyamából láttuk, hogy az eszmének voltak pártolói is, kiknek élén gr. T. D. állt, honnak azon lelkes fia, kit mindenkor, és mindenütt, hol a közügyről van szó, mint elöharczost lehet találni.

Az hallottunk oly véleményt is, mi indítványomat a hazafias jó akarat lázas jelenségének nyilvánitotta; „miután a praktikus angol nemzet él ily intézetek nem létesittettek, és a gazdászat mégis a lehető legnagyobb tökélyre fejlődött." A mennyiben ezen állitás személyemet érdekli, a közöny és részvétlenség ezen korszakában az csak hizelgő lehet, s igy azt ezuttal fölemlileni elmellőzem volna; de a menynyiben az, az indítványozott eszmére vonatkozik, kénytelen vagyok az ügy érdekében azt fölleveniteni, és röviden csak azt jegyezni meg: hogy Angliában a nemzetnek korábbi a gazdászat iránt fölébredett figyelme, s a gazdászatnak a kor szükségével egyformán lett hatósiása következtében, egyesek vagy magány társulatok által tett kiserletek, tapasztalatok elegendők voltak a gazdászatot jelen állására fejlesztení, megengedem: de hogy mi, kik viszonyaink változtával gazdászatunk rögtöni átalakitására kényszerittettünk; elkésttünk attól, hogysem nagy veszteség nélkül, gazdászatunknak ezen uton leendő emelkedését elváthatnók, az is tagadhatlan. — Nektünk gyors, és hatályosabb eszközre van szükségünk, mely az elveszett időt a lehetőségig kiegyenlitse, s gazdászatunkat mihamarább jövedelmezővé tegye. És hogy ezen czél elérésére legsikeresebb eszköz egy országos mintagazdászat, azról tanusságot nyujt nekünk Német- és Frankhon, hol azoknak hasznossága, szükségessége tettleg bizonyult. Azért a fonnebbi nyilatkozatnak fontosságot tulajdonitani nem tudok; és azt a tulzott anglománia lázas kifolyásának tekintem, s itt talán a lázas szó inkább helyén van mint a hová az alkalmaztatott. Hogy indítványom, melynek alkalmazása honunkban még uj, s gyakorlatilag még nem ismert ellenvelleményeket fog kifejteni, azt várni lehetett; nem is azon önámitással terjesztettem azokat a gazdászati közgyülés elébe, hogy az rögtön, vagy ugy fogadtassék el a mint az tétetett; mert éreztem, hogy az hiányos, mely kügazitásra vár, és sokkal fontosabb, hogy szem első nézetre elfogadni lehessen. Hanem tettem azon reményben, hogy a gazdászati egylet indítványomat figyelmére méltatva, annak létesitését hacsak közvetitve is elősegiteni. Es miután a vizsgálat is véleményezés végett egy bizottmánynak adatott át, még mindig reméllhetünk. *) De bármi legyen is sorsa indítványomnak, nekünk, kik annak hasznosságáról meg vagyunk győződve, a sikerre nézve elesügyedni nem szabad, mert a mint honunk egyik lelkes költője mondja:

Elesügyedni nemcsak veszélyes, de szégyen;
Miuket az Ur Isten tettekre alkotott."

Gr. Kálnoky Dénes.

Bukurest, ápr. 18. E hó 15-kén tartatott meg a Te Deum Kuza ha szerencsés megszabadulásáért serendár-templomban, hol a konzulok is jelen voltak, kivéve az ausztriait. En csak az egyuzásról tudtam meg, hogy az mi czélból történik. Azon helyzetben vagyok, hogy azon veszedelmes gépnek a rajzat is bekülöhetem önnek, bár tudom hogy lapjaban rajzokat nem szokott adni, de az Isten őrizze is meg a magyar lapokat az ilyen szinügépek közlésétől. Itt a Dimbovicza kozotta. Végig futottam az oláh lapokat, hogy tudjam mit irnak ők is ezen dicsőszeres kövésről, s ugy látom, hogy mindenik igazolja előbbeni levelemben tett közlésemet, egyik azon kivétellel, hogy Bontilát a rendőrség emberének adja ki, s ez igaz is lehet, mert ő már ki van bocsátva. Nem tudom a Bukureschter Deutsche Zeitung honnan vetteát — talán a Romanulból, mert ezt nem olvastam — azon hirt, hogy az összeszokudtek közöt két magyar is mint gazlényező nevezetes szerepet vitt volna? En tisztelem a lap érdemes szerkesztőjét, azonban engedjen meg nekem, ha azt mondom, hogy igen hamar akart kedveskedni czélszerű számu olvasóinak, szinen és szélen kacsával. Legjobb lett volna ő uraságának, mint az oláh lapok oly eszélyesen teszik, bevárni a vizsgálat eredményét és ne uraznia éppen reánk magyarokra a különben is oly erősen felbőszült kedvelőket. Elvetemült romlott erkölcsű egyénei lehetnek nemzetünknek is, de ugy hiszem ezen nyavalyánk közös más nemzetekkel is, sőt némelyiknek még nagyobb adag jutott e kóranyagból. Feltéve, de nem engedve, hogy az összeesküdtek között két magyar is van, nem következik belőle, hogy ezekért az ártatlan becsületes polgárok is, az oláh közvélemény utált tárgyául éppen német lapban oda lekessenek.

Ismételve irom, hogy az oláh lapok az idegenek iránt roppant ingerültek s a kormánynak az általok ugy nevezett vagabondokra nézve, kemény eljárásokat ajánlanak, a mi ám legyen, csak hogy az ártalmok a gazokért ne szenvedjenek. Az unionak az ő hatalom általi elosztése, Kuza erősítése roppant lelkesedéssel fogadtatott, de a más két ellenző natalom iránt annyival nagyobb az elkeseredés. „Austria in principatelo unite" czimü röpirat, oláh nyelvre Bolentiniano által fordítva még inkább felzuditotta a szenvedyeket. Cesar Boliaknak a

*) Ezen tárgy az ismertetjeszerű osztályban levén tétetve, a gyülésen csak elkülönös reflexiók tárgya volt, de tisztesen nem jött tárgyalás alá, a mely esetben hisszük, hogy többen nyilatkozatok volna mellette, mert hogy hasznosnak egy politikai gazdaszattal összekötött tanszékre szüksége van; ezt kétségbe nem hozhatnják elgondolni; hogy a „Gerspicz" mokkora hatást gyakorolt Magyarországon a gazdászat felujitásra, s hasza országunk mind gazdaszatnak mi. stb. Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.

Nationalban válogatott nagy betükkel szedett, a hadsereg nagyobbitásáról és az oláh nép ezázadokon keresztül folytatott harczisságáról, kutonának világdöntő vitézségéről, irt czikke ritkitja pápát.

Roseti Nikus Konstantinápolyból visszahivatott. A diván május 16. az ó szerint 4-ig elnapoltatott. A Romanunak egy satyricus melléklete indult meg, neve czinczárui (szunyog) Vándorló koromban a Tisza partján kegyetlen szunyogcsipéseket áltam ki, horzadässal emléksem most is reá, miként egész éjeken át bódultan szaladgáltam, s az alatt társammal a tragya tüzet, de ezen testi szenvedésem csak gyermekjáték azon moralis csipésekhez képest, miket a czinczárktól most igen sokan elszenvedni kénytelenek. Megjelenik vasárnap, hétfő, kedd, szerda, csütörtök és péntek napokat kivéve minden napokon éppen ugy — mondja az élczes C. B.-ák — mint Oláhországban minden ember fia sorozás alá tartozik, kivéve az első, második, harmadik, negyedik, ötödik osztályba tartozó bojár urfikat, a papok és orvosok finit.

r. l.

Marosvásárhely, (Leányenvelés) — „A mi volt, most is vagyon, és a mi következik, immár megvolt" néhány szóval kifejezett tanusságtejesebb igazságot alig találunk, mint a sz. hajdantól öröklött e bole smondathun. Fényesen igazolja azt az egyének, családok, nemzetek és álmosok élete; igazolja a életök jelene, mely épp azon vágyak, törekvések és tényeket tartja fel a figyelmes vizsgáló előtt, mik a multnak hátterében tisztaviláges képekben tünnek elő.

Nemünk hivatása ugyanis az anyagi és szellemi javak megszerzéseért s ildeletéért folytonosan küzdeni, a minden lépten nyomon elögördülő akadályokkal. Előretörekvésünkben olykor-olykor pillanatnyi nyugalom és béke van, részint hogy kipihenve magunkat, ujult erővel léphesssünk a végetlen küzdtéren tovább, részint hogy a multból meritett tapasztalatainik után magunkat a teendők iránt kellőleg tájékozva, sikeres tervet alkothassunk. Más szókkal, az előre haladó emberiség lobogójára béke és háboru, é kél nagy jelentőségu jelszó van feliva: de lélekemelő érzelem járja át a kebelt, ha az ezernyi akadályok felett inkább szellemi fegyverekkel vivja ki diadalait.

E vágyat látjuk nyilvánulni az emberiség multjában, s ez nyilvánul ma is; az eredmény pedig, mi bekövetkezik, megvolt, küzdeinünk kell szellemi fegyverekkel, hogy az miné szélesebb körre terjessze ki áldásait.

Nem czélunk az idézett igazságot politikai viszonyokra résztetesen alkalmazni, eleget foglalknak azzal ugy is journalistáink, kinek horizonjához mérve a miénk nagyon keskeny; aztán vidéki értesitőtől t. olvasóink helyett érdekű közleményeket igényelnek.

De hát minek e hosszu levelezés, mondja talán a t. olvasó, és miért nem szállunk egyszerre közlendő tárgyainkra? Igen egyszerü a felelet, következik a diplomatát, mely sokkal terjedelmesebb bevezetés, hosszu időre volt előkészitetek és szerény várakozásunk kifárasztása után tárgyalja a többnyire szilárd eredményű ügyeket, másokkal kevés közhasznu vivmányokat tud felmutatni. Ovakodva azonban a hasonló eredménytől, leszállok helyi viszonyainkra.

Az idézett bölcsmondat városunkra nézve is érvényes. Volt itt casino régen kettő is czélszerü szervezettel, van most is azt képviselő két találkozó helyiség, egyik a polgárok, másik az itt állomásozó cs. k. tisztikar részére. Mindkettő vendéglővel áll közvetlen kapcsolatban, talán lényeges kellék az jelenben, s e körülményben fekszik — ugy gondolom — legfőbb érdemok, mert sok más oldalról olvasó vagy éppen kedélyesen társaló helyekül nem tekinthetők. A mi volt tehát, most is megvagyon, csak más és hiányosabb alakban, törekednünk kell, hogy jövőben legalább egy üdvös szervezetü polgári casino örvendezessen meg mindnyájunkat.

Voltak itt a forradalom előtti időben is magán leánynövelék — hajh azóta sok hosszu és nehéz év vonult el felettünk, — és ma a kor igényének megfelelőleg több olyan növeldék virágoznak. Igen! virágoznak, mert mindenike tobb vagy kevesebb élő virágot gyujt ösze falai közé és a virágtulajdonosoknak gondos ápolastigére, természetesen illő díjért. A közelebbről érdekeltek nyilatkozatai és öntapasztalatom után azonban, e növeldéket téli virágházakhoz vagyunk hasonlitani, melyekben nem az állott nap melegitő sugárai, hanem fütött kályha segiti elő a disznövények tenyésztését.

Hiányzik e növeldékben a valódi paedagogiai szellem; a vezetők munkálkodásának fő rugója nem az áttatlan növendékek sikeres oktatása s egykori hivatásuknak megfelelő növelése, hanem az élelem vagy kenyérkereset. Az oktatásban majd mi gond sem fordittatik az értelem fejlesztésére; épp oly gépies modorral megy az is, mint a varrás, szőtt. sat. begyakoroltatás pl.-megtanulás végett leszajják a leczéket a nélkül, hogy kellőleg elemezve s fejlegetve növendékeinkel megértették volna; számtani feladatul milliók billiokkal álló tiz sor mennyiségeket iratnak le, miket a gymnasium falsó osztályu tanulója is örömesebb logarithmusi táblák segélyével dolgozna ki; mekkora kin lehet hát a gyöngéd kis lány-gyermekre nézve, ki az ily számtani operationak semmi hasznát sem veszi?

Jellem—character—képzésről pedig szó sem lehet; a kedvelő és izlést fejlesztő, nemesitő ének- és rajztanitás mellőztetnek; a nemzeti nyelv alapos ismertetése s classikus iróinknak a növendékek korához illő és irányadó müvek olvasatása pedig egésszen el van feledve, mint szintén a történelemnek czélszerü tanitása. Kérdem: miként nyerjen a gyönge növendék nemzeti állandó jellemet, és hogyan váljék valódi magyar honfiává? Bizony pedig a családi életen kivül főleg a növeldé jellemképző, mely még a családi körben beszivott felszeg vonásokat is letörölheti a fogékony kebel visszajárdcz. A mostani eljárás növendékeinket divathabókká, tetszelgőkké, szórakozásra s gyakori mulatságok után vágyakozókká engedi fejleni, miből önként következik, hogy mint anyák a családi életben nem a napot, hanem a holdat képviselik.

Hosszasb fejtegetés nélkül, leánynövelőink jelen helyzete nem felel s nem felelhet meg a szükluk kivánalmainak, és nem felel meg nemzeti igényeinknek. A lány-gyermekek magas érdekü hivatása pedig, tekintve egyénségök korábbi kifejlődését s ehecképest növelésök rövidebb idő alatti bevégződését,- teljes jóggal igényli növeldénk lehető jó karba helyezését, és méltán követheljük a nőnap nők s oktatókat, hogy nem csak leikiismeretesek, hanem szakértők is legyenek.

Ismerve városunk- és vidékünk viszonyait, hátrap állíthatjuk, hogy egy jól szervezett leánynövelde itt bescülettel fenntarthatja magát és valóban virágoztatik. Méltán ohajtjuk annak létesülését, s küzdenünk, törekednünk kell, hogy e magas érdekü ügy lehető jó karba helyeztessék, minek czélszerü előmozditására nekünk is van egy szerény véleményünk, s azt a felekezeti nyilvános leányiskolák mostani állásával kapcsolatban, kőzelebbi alkalommal előterjesztendem, ha a t. szerkesztő ur beces lapjában tért adni szives leend *).

Sincerus.

A Mezőségről, márczius 30-án. — Pagocsa felé indultunk, melynek határán az őszi vetés megörvendeztetett. A helyszi derék birája D. L-nak már a második kö-tömegnek földfedése sikerült; ezen telepekbő a mezőségen keresztül huzódó útak megtöltése kevesebb munkaerőt, és időt igényel, mintha az anyagot távoli folyók medréből hordanák. Szent-péteren meglepett a gr. T. D. ur földjei egyrészének fiatal akáczokkal beszegetése, melynek mását a mezőségen még nem láttam. A mlgs földes ur, vagy az udvarbíró érdeme méltányland-e? Nupokban történén itt a helv. vallásu lelkész választása, 30. újparasznak egyesitve egy szóval szabadalmaztatott. Egalité! Sz. Pétertől Sz. Gothárdig vajmi fakó szin a mező! Minden a tevékenység egyformaságának oltében vesztegel: holdaty és ismét holdaty! mintha valóban polgárosultan nemzet vagyunk utaznék a karaván. Az egyetlen most munkaőzben levő országut, mint egy hizott kigyó az avar közt, vonaglik végig a völgyeken. Egregyen egy nagyszerü épitmény tompa romjai sorvadoznak a tó mellett: nagy épületnek nagy romjai, nagy multnak bánatos jelene. A kis malom áll még a czimeres romokkal szemközt: ez a közönségé, amaz egysvé volt. Igy vált divattá minden, igy enyészik el minden: akkor várak épültek, most a tagositást, a gazdaszatot sürgetjük. Mikor leend ennek is kronikás multja? Sz. Gothárdon a kiszczégi tóhoz — hol egy kor egy tatár csorda megveresetett — közel II. S. urtél szives vendégszeretettel fogadattunk. Jeles zamatu bora terem, de a gazdaszatban sem áll hátul a helység. Itt már lehet látni gyümölcsösöket, a melynek a mezőség oly roppant nagy hiányát érzi az ő maga indolentiája miatt, holott hó és elég alkalmas földben gazdaskodhatnék mind a bortermelés, mind a gyümölcstenyésztés körül. Reménylem, hogy a mezőség kelети oldala — a mely eddig a dohánytermeléssel foglalkozott, a szőlőszetel háttérbe szoritván, amattól pedig most elzárattván — tehetségét, és szorgalmát a szőlőmivelésre forditandja, különben is ezen két nemű növényzet hemivelése egyaránytu menyiségü időt igényel. Palatkán derék jellemű vonásról hallottam. Azt mondták ugyanis, hogy ott bárminemű gazdaszati szerszámot bárról-hétre gond nélkül a telken hagyhatunk, azonban az ellopástól nem féltik. Az apahidi határon láttam a tagositás kezdeményezését, 50—60 helység határán keresztül utazván, nem tapasztaltam oly iparos fejlesztést, mint minő itt elkezdetett. Kolozsvárról szives fogadtatásban részesültünk. Kolozsvárról Dezésig a Szamos völgyben szép őszi vetések vannak ugyan, de még sem bir az a Maros terének terméknyességével, sót ugy tapasztalom, hogy a Nyárád, és Kukelló vidéke is feljülmulta. Vagy tán ott a székely és szász több elevenséget, nagyobb életrevalóságot fejt ki. Dezész árodzó örömmel érkeztem, s mintha csak éppen én vittem volna a hirt, Medgyes Lajos a kedvelt lelkész a postalegénytől egy levelet vált ki, a melynek rövid tartalma annyi, hogy Csongrád megyében Szentes m. városban — a Körösnek a Tiszába folyásához közel — 15 ezer lelk. hitvalásu községnek egyik lelkésze, a ki egyszersmind especes volt, meghalózván, M. L. 1600 pft évi jövedelem biztositék mellett felhivtak a megürült széknek betöltésére. Örvendtem barátunknak ezen meglepő megtisztelésére, s viszont elkomoritott azon gondolat, hogy hát Erdélyből egyenkint, mintegy észrevétlenül jobb-jobb fiainkat a nagyobb testvér mind kiédesgeti. Tudva van az, hogy M. L. Deézsnek kedvelt szónoka, s így bátha nem fogadja el a megtiszteltetést. Egyébiránt ott is sok derék erdélyi él, ott a tuzokok, darvak pihenő földjén is nyilhatik számára szép élet. Itt olvastam a Vasárnapi ujság 12-ik számában a M. L. arczképe mellé irt élettrati vázlatot, a mely hiányos: á fiatal korában sok adomát hagyott hátra. Feltünt előttem Dezéstő Tekéig az, hogy csupán három asztagot láttam, de aránylag igen kevés dohányozót ahozképest, a mint az a mezőségen mutatkozik, a hol a 7 éves gyermek már azon kezdi, sót a pálinkaczégér is kevesebb, mint a Maros körül. Lekencze mutatja, hogy szász helység, épületei rendezettek, különösen az ujabb épitések az ó tulipános ajtó-ablaktábláikkal tüzellenesek. Legkitünőbb épült az uj járásbiviatal ház. Ezen tul sok helységnek már csak a neve magyar, legfőlebb egy-egy udvarbiró, vagy hasznöbíró bennek a magyar, sót nehol még a templomok is beszélnek magyarul. Szántisaró falu szép helységben beszélnek. Gulaczon a B. V. M. áróni jószágban hallottuk, hogy a cséplőgép mellé nehéz segédkezet találni, inkább kedvelik még a mi embereink a kézi csépperi működést. Tekében a nagy égés romjai bősan hevernek, s hogy nem vegyüli közbe még nagyobb veszély, a polgárok életrevalóságának tulajdonitják. Mennyi hasznot idézne elő a tók lecsapolása, meglátszik a n.-nyulasi határon, s más helységek még sem akarnak tobb figyelmet annak igénybe vételére forditni. A mezőségen erdőkben, mint kertekben a fák a szó teljes értelmében hernyó-fészekkel bevonyák.

Az őszi vetéshez átalánosan szép reménylet lehet kötni, a tavaszi is kedvező kilátással kinálkozik, s máz nagy részben végeztek is, tehát elég idő jut a torokbuza vetésre.

Mikor fog ezen vidék felett kiderülni! Mikor leend itt mintagazdászat. Sok tized fog elenyészni az alatt, a meddig ezen szélesre; terjedt ma fákó szinü határok benépesitetnek, itt pedig mindenütt munkás kézre van szükség. Hely elég van, csak kéz ipar, és akarat legyen.

Mezőségi.

Ujdonságok.

— A mint közlebbi lapunk Értesitőjében emlitve volt, holnap, azaz csütörtökön délelőtt 10 órára gr. Mikó Imre Ónmga házánál, az országos szinházi bizottmány számolatát adandja elő az ekkora hirdetett közgyűlés előtt, mely hogy minél népesebb lesz, azt az ügynek nemzeti érdeke remélteti. A szinházi bizottmány egyik szép testület, hogy ezeket ugyszólván vásztitása utján jött at korunkra. A szinház, mely előbb az országtól elloglatatott, azonban a bizottmány erélyes küzdése folytán később kormányzó hg Schwarzenberg K. ő magasságát alatt visszat lött vna, s előbb egyes nagy hazafi áldozatiból tartatta fenn magát, most egy alkalmas társulatot tart fenn, s az iránta felmivelt részvét alapjából az itteni társulatot kél ezer pfirint évi járulékkal segélyezi. Az intézet ezen szép előhaladása, ezen anyagilag nyomott korszakban hogy czéget nyujt annak bövebb kifejlésére, s e czélra a választmány már is megtett minden szükséges előlépést, hogy az oly fontos ügy iránti végleges nemzeti részvétet igénybe vehessa. A „P. N." ápriliS 22-ki számai, ezen nagy hirü ügy igen szomoritó hirt hoz, a mi szinházunk kik-jisére nézve kábbolhatlan csapás volna. Ezen hir valósága előttünk még nincs constatiroz, s utolsók akarunk lenni a kik azt elhiggyük. Holnap tán többről fogunk értesülni.

— Az erdélyi kolcsonös tűz- és jégkármentő intézet egy eletbiztositási osztályt szándékozik létesitení, igazgató Kulcsecky ur azaltal készen áll már az alapterv a kiszámlott táblázatokkal, melyet a közlebbi nagy gyülés elébe terjesztend. A biztositás ezen terv szerint egyszerre vagy részletekben lefizethető összegekben történik, mennyiségére nézve tekintetel az életkorra, és kiterjed ugy a halál esetére, mint az élet bizonyos évszakaira vonatkozó biztositásokra.

— Auer Lajos hangversenye f. hó 26-dikén kiválóan szép közönséget. A fiatal begyülmivész három müdarabban hallatá nyiretlyiget; a „Fantasie caprice"-ban, Vieuxtempstól; „Ronde des Lustins" és „Ridley Kobie" Eljen czárdásban; mindháromban sikerült, de főleg a második darabban a gyakorlottséggel gyiza ki a hangfutamok nehézségét; ez hat utolsó ismétlésre hivó tapsok kiséretek. Közben Gy. L. k. a Dreischok Sobri dal-ábrándjat zongorázta. Ferenczi Izabella Schubert Tünder királyi énekét — s egy népdalt, mi zajos tapsok között kelte másodszor is hallatva. Mezei a „Ki vagyok én", mi a nevem"-et dalolta, telszés kisérettben.

— Brendorf helységben (brassai kerulet) f. hó 19-én reggel 20 gazdaszak gazdassági épulete hamuvá lőn.

— Nagy Jakab a hires geleneczi tilinkórvil olvassuk, hogy Pesten a világtalanok javára f. évi virágvasárnapján tartott hangversenyben a következő előzmény után lépett fel: meddig marad ón itt? kérdezé tőle a hangverseny egyik rendezője; mindőn épp a programmot beszélé. Szinem kelt haza — mond Nagy J. — mivel nőm érlesitett, hogy két gyermekem betegen fekszik. „Sajnáljuk — folytatá a rendező, — mert vasárnap

*) Felkérjük arra. Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár - BCU Cluj-Napoca

hangversenyt rendezünk a szerencsétlen világtalanok javára, s felkértük vona ön is a közreműködésre. Sohasem jutnak adhatnunk, de mégis megjutalmazták volna faradságát. Nagy I. egy kis gondolkozás után igy szólt: semmi jutalomra nem számolok uraim! midőn úgy szép czélt segíthetek élik. Itt maradok és játszani fogok. Ez alkozatkész tenyre is elmoultunk! Pedig vel: Csak nem fogtál el, s a szekelyevet; minden kis csoje drága gyöngyöt ér. Igy a „III.“ — A mint a „II. II.“ értesül, Lisznyai Kálmán, Vahot Imre és Fátyol Károly Nagy Jakab mesteri tülinkosunk társaságban hangversenykelő egybekötött korálat szaudokkanak tenni. Egyébiránt Erdély nem szükölködik a Nagy Jakab-féle virtuózokban. Csak itt warosunkban is van egy árpástói Sándor Máté nevü fiu, kiy mindig múvészileg játszik hat lyukas egyszerü hangszeren a flunyadi-indulot, a „Cserebogár, sárga cserebogár“ epedő dallamát s illuliban mindent, mi magyar, lelkesítheti halla nem egyszer a „Komlókert“ meg a „Buda-pest“ — s senkinek se jutott eszébe ez igenyelen múvészt nagyobb közönség elött felléptetni.

— Nem lesz tobbé a mis banko — kiáll fel a „II. F.“ — vagy legalabb nem jóhet forgalomba, mert Dowe berlini tanár oly látcsovet fedezett fel, melyen át a metszet eredetije az utánzott vagy másolt példányokétól pontosan megkülönböztethető. Ezáltal lássák, hogy a látcső a kereskedők kezében epp a régi igi pénzzé valtoztató tablacska helyett fog helyet foglalni.

— (Ragadozó állatok.) Erdélyben az 1858-ik évi folytán lelövetett 123 medve, 534 farkas; az ezekért fizetett díj 4389 fl 85 kr. Fennebbi összegből csak a szebeni kerületre 12 medve, 59 farkas; a kolozsvári kerületre 1 medve, 63 farkas; a nyusárhelyire 36 farkas; a dezsire 2 medve, 105 farkas; a szamolyóira 83 farkas; az udvarhelyire 35 medve, 92 farkas; a szászvárosira 28 medve, 205 farkas; a brassóira 16 medve, 44 farkas; a kolozsvárira 38 farkas; a beszterczeire 29 medve, 106 farkas. Miféle kitünik, hogy Erdély meglehetősen bővölködik vadállatokban.

— Hildges angol gépész egy kötő gépet talált fel. Ha mind igy, végtére gépek csznek, isznak, gondolkoznak, irnak helyettünk.

— Greenleaf nevezetes emberré lett. Ezer dollárban fogadva fabian ámeut a Nagyain, ott hol a vizeses mar ragadó kezd lenni. Febr. 12-ken délelőtt fogott a vakmerő kisczéllnez, 12 lób meggyes el jól meghegyezett fahlon indulva meg. A nézők szorongva nézik a kimenetelt, s mert csak egy botlas valamely szikhlan s menthetetlenul ott vesztett. De a vakmerő biztosan haladott, s ha meg is tántorodott visszanyerte az egyensulyt — es szerencsésen elérte a canadai partot, hol kimerulten dőlt vissza. A kereset vált ember 25 éves, egykor kötéltáncos társaság tagja volt s gyermeksége óta gyakorolta a fahlon járást.

— Miklós czár levagsobrát Szt.-Pétervárott jul. 7-kén lepleznik le. E szobor nár csak azért is nevezetes, hogy a czár kormányzatának fóbb jelenetei ábrázoló domborueek közöttt a talapzaton van jelenet is, midőn Görgei Rüdiger tábornoknak Világosnál a fegyvert leteszi.

— Piacziar. Sándor Udvarhely. April 12. 1859. Tiszlabuza 3 fl 40 kr. Ellegbanya 2 fl 50 kr. 35 kr. Rózs 2 fri 10 kr. Törökbuza 1 fl 53 kr. Zab 1 frt 12 kr. Pityókás 63 kr. Bab 1 frt 98 kr. Egy mázsa szalonna 19—24 fl. Egy font gyertya 30 kr. Egy öl szárraz tüzfa 4 fl 20 kr. Egy kupa o-boe 42 kr, 91 kr, pálinka 36 kr. Egy pár 40 mázsás vágó ökör 126 frt, közepes 84 ft, gyengébb 68 ft. Par kövér serlés 34—42 frt, egy kövér pulyka 2 fl 94 kr, egy fiú 1 ft 5 kr, csirke 21 kr, tyúk 28—34 kr, tojás 1 kr. Egy szekér széna 6 frt 30—51 kr. Egy mázsa szalma 70 kr. Egy kövér bárany 5 frt 25—94 kr. Fejős hivai 55—68 ft. Bornyus tehén 44—52 fl 40 kr. Egy font vaj 42 kr. Marhahus fontja 7½ kr. Legjobb ára a tofelencek van

Politikai hirek.

— Nehány nap óta a felvilágositások, leleplezésekné nincs vége-hossza, és még sem mondhatni, hogy a jelen helyzet világosabbá lett volna. Minden arra mutat, hogy az eldöntés órája mindinkább közelig, s a mint ez perczenként siet elő, annál inkább látszanak sietni a londoni s párisi udvarnál is azzal, hogy a mit mindenkök elérni vágyik — amaz a béke, az utóbbi pedig a háboru tovább huzhatása érdekében — az egész világ szine előtt bevégzett tényül kiálts ki. Egy azán ki lesz bépse mindnyájunk ellen is az előbbivel ösztönzésnek hozni, s eligazodni egymást kereszttüzkasul mesalyó követelések, remények, indítványok, ellenindítványok, szakosokat zúrzavarában.

Buol grófjegyzékei mutatják, hogy Ausztria negy héttel ezelőtt nem hogy Frankhonnal, de még csak a közvetitő hatalmakkal sem egyezett volt ki a congressusi programma nézve. Mekkora különbség az angol négy pont s a bécsi kabinet öt ellenkövetelései között! És most egyszerre arról értesít a „Moniteur“, hogy mind az öt hatalom megállapodott négy pontban, mint a congressusi tanácskozmányok alapjaban. E négy pontban pedig, miket állitólag Ausztria is elfogadott volna, nem csak a jelen birtoklat, valamint az 1815-ki szerződések garantiája ki van törölve, hanem az olasz ügyekre nézve a különszerződéseket helyettesitő szövetsége is hozva téve. Mondaunuk sem kell, hogy Ausztria ily alaku programmot el nem fogadott s nem is akar elfogadni. A kérdéses czikk ez:

Páris, ápr. 19. A mai „Moniteur“ következő tartalmu czikket közöl: Miután az öt nagyhatalom, az olasz ügynek congressusra bizását illető orosz javaslatot elfogadta, hasznosnak vélte egyetértení a jövő tanácskozások alapjaira néven. Négy pont iránt egyetértek meg: 1) hogy meghatározzák azon eszközöket, melyek által a béke Ausztria és Sárdinia közt fentartható; 2) hogy megállapitassák, miként lehetne a római államok kiüritését leggyélsertebben eszközölni; 3) hogy megvizsgáljak, ha vajjon illő-e (s'il convient) reformokat hozni be ezen s más olasz államok belkormányzatában, melyeknél a kormányzat hiányos levén, ez szemlátomást előségeiti a zavarok és elégültlenség állandó s veszélyes állapotának előidézését; továbbá, hogy kijelöljék ezen reformok minő alkotásuk legyenek; 4) hogy a herczegségekbeli osztrák szerződéseket, az olasz államoknak egymás közti kölcsönös bel- és külvédelem végetti confoederatiója által pótolják. A bécsi kormány utólag Szárdinia előleges lefegyverkezését követelte, kijelentvén, hogy e rendszabály az ő congressusba lévésének mellőztetlen feltétele. Minthogy ezen feltétel általános ellenvetést idézett elő, Ausztria azt még a congressus előtti általános lefegyverkezéssel cserélte fel. Az angol kormány elégségesnek tartá, ha az általános lefegyverkezés elve a megnyitás után szabályozandó végrehajtás fentartásával állittatik fel. Franczinorszag nem késett ebben megegyezni; mindazáltal azóta velemenyéltérés nyilvánult azon kérdésre nézve, vajjon Szárdinia hozzájárulása az igy megállapitott lefegyverkezési elvhez nélkülözhető-e, vagy nem? A császár kormánya azt vélte, hogy logikai törvény szerint s méltányosan fel nem szólíthatja Piemontot az elvhez csatlakozás iránt, ha egyszersmind fel nem szólíttatik az a hatalmak által, a congressusba lépés végett. Minthogy az angol kabinet elénken sürgeté Franczinországot, hogy Piemontot is illető, megelőzőleg csatlakozni az általános lefegyverkezés elvehez, a császár kormánya nem tagadá meg engesztelékenységének ujraszólalt ani s megigérte, hogy a kivánatnoz csatlakozik, feltéve, ha megegyeznek abban, hogy mind Szárdinia mind a többi olasz államok felszólittassanak a congressusban való résztvevésre. A troppaui congressusban 1820-ban, Ausztria tükélcsesen azonos helyzetben, maga volt hasonló javaslat kezdeményezője. Metternich hercznek felállitá annak szükséges, igazságos és hasznos voltát, hogy a különböző olasz államok felszólittassanak folhatalmazottakat küldeni a congressusba. Ezen megelőző esetnél fogva okunk van remélni, hogy a jelölt feltétel általános megegyezésre találand. A mi éppen a lefegyverkezési illeti, a császár kormányának, miután az elvet elfogadta, semmi ellenvetése azon pillanat ellen, mely a legczélszerübbnek látszik a végrehajtás szabályozására — s ha a hatalmak azon véleményben volnának, hogy azt még a congressus előtt meg kellene kezdeni, részéről nem lát okot, hogy ezáltal mahoz ne csatlakozzék. Emeléfogva méltóv várhatni, hogy ha meg nincs is minden nehézség kiegyenlítve, a végleges egyetértés haladék nélkül megtörténend, s a congressus összejövésének semmi szem alland többé ellene.

— Belgrád, április 13-dikán. A szerb fejedelmi kormány az egyszer követett uton — az ausztriai császári királyi főconsulság ismételt tiltakozásaik ellenére — folyásat szerződéselenes rendeleteket ad ki ausztriai alattvalók ellen, miket mint megannyi Ausztria elleni ellenségeskedésnek kell tekinteni. Igy tegnap a szerb belügyminisztérium különös parancsát, az összes ausztriai alattvalók, kik Belgrádban kész ruhadarabok eladásával foglalkodnak, továbbá minden sajátkezüre dolgozó szabók oda utasíttattak, mikép 30 nap alatt végezzék be eladásukat s fejezzék be ügyleteket, mivel ezen idő elteltével eladási helyiségeik kérlelhetlenul be fogtanak zárattni. Ha pedig ezen ügyleteket tovább is akarnák folytatni, szerb alattvalókká kellene lenniök s akkor természetesen a szerb törvényeknek lennének alávetve. Ezen rendszabály azon ausztriai alattvalókra is kiterjesztetett, kik korcsmárosi ügyletet folytatnak, valamint a házalás is megtiltatott az ausztriai alattvalóknak, s egyikónek árui a rendőrség által lezáratoglattak. A szerb kormány azon ürügyet adta fel indul ki, mikép az ausztriai alattvalóknak, egy szenet értelmébe, Szerbiában czipán az ausztriai árukkal nagybani, nem pedig a kicsinyben kereskedés van megengedve. Nehány nap előtt nehány ausztriai alattvaló a város-főnökséghez hivatott s megkérdeztetett az iránt, hogy mielőtt alá a nemzeti község alakitása iránt a cs. k. főconsulsághoz bendőt kérvényt? Ez nekik rosz néven vétetett, s e mellett kijelentette, mikép az ilynemű mértéktelen előjogok nem fognak többé sokáig tartani.

Szerbia egy uj nemzeti ünnepet nyert. A tanács a minap elhatározta, hogy a virágvasárnap nemzeti ünnepnél ünneltessék a jövőben országszerte azért, mert a napon 1815. Milos herczeg a szabadság lobogóját tüzé ki, az összeszeglett népet eskőjére ihvosolvén: „Inné! köztetek vagyok én, s ha kivánjátok, leszszen háborunk s a törökökkel.“ E naptól megkezdődtek a csatázások, melyeknek végeredménye volt: Szerbia jelen állapotnak kivivása.

A „Tem. Ztg.“ egyik bukuresti közleményve tudósít: hogy ott a külföldi lapok ártvizgálását is megszüntették, és az illető censorok foglalkozásaiktól felmentetlek. A napokban 5 tábori ágyu érkezett Bukuresthe a tüzérség használatára, kiknek eddig ágyujok nem volt. Ugy látszik, teljesülni fog azon hír, hogy az olahok elveszitett ágyukat Oroszországtól visszakapják.

Galacz, apr. 13. A „Temesv. Ztg.“-nak irják: „Ma egy zsidóházban egy görög keresztjen gyermeket megölve találtak, minek folytán rendkivüli fölindulás támadt a görögök közt. A zsinagogát állitólag leromboltak, különböző holtokat összerontották, és számos zsidót legyilkoltak. Az „Árpád“ gőzös csapotokat hozott Balaboi, melyek este felé érkeztek Galaczba. A görög popák ugyan a rend fonntartása mellett, de a zsidók ellen nyilatkoztak. A fenyegetett gyujtogatások elmaradtak s esti 9 óratján a rend ismét helyre volt állitva.

Frankfurt, ápr. 12. Tegnapelőtt némely ide érkezett sürgönyök folytán a szövetségi gyülés tobb követe közt bizalmas tanácskozás tartatott. A szövetségi katonai commissio tegnap gyülést tartott, melyben — mint mondják — a szövetségi várak tökéletes felszereléséi nagy hévvel támogatták, és pedig oly módon, hogy már a következő napokban Mainz és Rastatt nevezetes erősitő nyerendnek. Az ost levő ausztriai czredek még e hét folytán hadi lábra állittatnak, és egy zászlójnjal megszaporittatnak. — A legközelebbi szövetségi gyülésben Poroszország egy nyilatkozattal fog előállani és Ausztriával egyetemben azt fogja indítványozni, hogy a szövetségi sereg egy része mozgóvá tétessék, mely indítvány a szövetségi gyülés többi tagjaival már bizalmasan közöltetett is. — A vasutigazgatóságok figyelmeztetve vannak, hogy a seregek szállitására készen legyenek, a mire is nem sokára szükség lehet.

Berlinből nevezetes tudósításnak vannak. Tegnap este kelt táviratá sürgöny szerint a thüringi és szerrai vasut igazgatóságok azon rendelet küldetett, hogy negyobb csapatszállitásokra, melyek a Rajnához rendeltettek, szallitoeszközöket tartson készen. — A porosz kormány rendeletére tett nagyobbszerü élelmiszervásárlásoka nyugoti tartomanyok piacznira befolyást kezdenek gyakorólni. — A porosz állampapirok kelete leszállt azon komolyan hitt hír folytán, hogy a kamarák elé egy katonai czélra fordítandó kölcsön iránti törvényjavaslat fog terjesztetni.

— A porosz és német szövetségi hadmozgositára nézve ellenkeznek a hirek. Kozelebbről azt állitták, hogy két porosz hadtes, mozgositatnek, ujabb tudósitasok a hir megalusálszát nem mondják, sőt a borozlói lap ezt irja: „a hadgyülési hirt kereszttüzbe a mérsékelt szellem nézetét, miszerint a mozgositás csak azon esetben következik be, ha Poroszország elhatározta magát cselekvőleg lépni fel a versengő felek közti viszályban, vagy ha határain rendkivüli seregösszpontositások történtenek.“ A német szövetség seregkiállitási határatozáról még semmit sem hallunk.

A „Frankf. P. Ztg.“ ápr. 17-én jelenti: Bajor király ó felsége ma Darmstadba utazott; hirlik, hogy ott több déli német fejedelem jöne ossze.

A kölni lap egy antwerpi levél után nagyon fontos tudósitast közöl a helyzetre nézve. Ezen levél szerint Hollandia és Belgium közott oly szerződés kötetett volna, melynek czélja a kölcsönös védelem, a háboru kitése esetére. Az egyezmény szerint a két hatalom előforduló esetében oly közös hadsereget állitana sikra, melyhez Belgium 80,000, Hollandia pedig 40,000 emberet adna. Ezenfelül a hollandiai király a Sheldé és Maas torkolatainak megvédésére egy hajóhad kiállitását vallalta volna el. — A szerződés létezését más oldalról határozottan kétségbe vonjak.

Stuttgart, april 15. A magyar „Stauatsanzeiger“ jelenti a honvédség első kiállitványának, melyé a két legutóbbi évben felszaporitásokból s a négy legifjabb korosztalyabol áll, f. évi május 1-ig behivatását.

Berlin, apr. 20. A „Preus. Ztg.“ jelenti: Albrecht cs. kir. Főhercseg Ő Fensége bizton hirt nyert ma délben a Drezdába o nnsan rövid mulatása után Bécsbe utazik (O. Z).

— Sz. Péterváról, april 14-ről irják: A császár elfogadta Mantelleto ő hagyaczia követet. — A Kaukazusból érkezett tudósitásokat jelentik, hogy Wrangel tábornok hadimüködése folytán következtében 2000 bennszülött jött az orosz táborba. — Wedennél, a kedvezőtlen időjárás daczára, a munkálatok folytattatnak; a cserkeszek folyvást költöznek át az orosz területre.

Brodiból irják, az „Ost. Ztg.“-nak, hogy Oroszország a jelen bonyodalomban nem akar semleges néző maradni; két ügyelő sereget állit fel, egyiket az ausztriai és a másikat a porosz határokon. Szintén valósul, hogy egy jelentékeny orosz hadsereg van Besszarábia legszélső határain Lüders tbk. alatt felállitva.

Ujabbak. — Itt volna már a döntő fordulat, mely után fájdalmas várakozással epedt a világ. Azon pontig jutottunk, hol az elhatározás a legközelebbi óráktól függ; a helyzet a végzetlenjes vagy — vagy-ra van állitva, s a

Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca Colecția Periodice Digitizată - Colecția Centrului de Resurse pentru Diversitate Culturală din Cluj-Napoca

legujabb kornak szorongató kétségei s bizonytalanságai a legrövidebb idő alatt teljes bizonyosságá fognának felolvadni, a melyet, ha még oly homolyan találna is kiütni, csakugyan bárki fölebb becsülené a jelen helyzetnél. Az april 22-ki „Wiener Ztg." a következő hivatalos közlést tartalmazza:

Megérlelve az események által, melyek ez év kezdete óta Európa jövőjére folytont sötétebb árnyakat vetettek, e perczeken következményteljes eldöntés közelget.

Császárunk és Urunk őszinte kávánsága, a világot fenyegető veszélyeket, ha lehet, még az utólsó órákban elháritni, — a kötelességérzete, semmi eszközt, mely a birodalom jogával és méltóságával összhangzó, a béke fentartására kiséreltenül nem hagyni, — az óhajtás, az egész világ láttára bebizonyítani, hogy Ausztria minden felelősségtől ment leendene, ha boldog és sáfolt országokra a bajoru visszontagsági háramolnának, — ezen indokok Ő cs. k. Apostoli Felségét arra határozák, közvetlen Victor Emanuel király Ő Felsége kormánya köré ben a béke biztosítása végett a végső kiséretbe nyulni.

Szárdinia már évek óta kajánkodik Ausztria megszentelt jogai ellen. Utóbbi nyilatkozatai szerint a turini cabinet e jogoknak nyilvános ellenzőjo lön; fegyverkezései által állandó készültség állapotjába helyezte magát a támadásra. Még csak egy telen eszköze van a szárd kormánynak, hogy a világot meggyőzze a felől, miszerint nem háboru és felforgatás van szándékában, a miszerint hajlandó közötte és a szomszéd birodalom közöttt a szabályszerű viszonyokhoz való visszatérést lehetségesné tenni. S ezen eszköz abban áll, hogy Piemont tegye le kezéből a fegyvert, melyet csak arra használhatna, hogy a népjogon, a jogos rend alapjain, Olaszország igaz üdvén, s Európa jóléten egy megméríhetlen sérelmet hajtson végre.

A külügyek császári ministere, Boul Schauenstern gróf tehát legfelsőbb megbizás folytán a turini cabinet főnökéhez, Cavour grófhoz egy iratot intézett, melyben a szárd kormány sürgősen és a legengesztelékenyebb szellemben, de a végső és következményeiben sulyos intés komolyságával lefegyverkezésre szólíttatik fel.

Ha e lépés folytán, melyet más európai hatalmak előterjesztéssi támogatnak, Szárdinia békelábra tér vissza, — akkor Ausztria szava által minden támadástól biztosnak tudja magát.

Egyébiránt nincs szándékában a császári kormánynak, a tőle eredett inditványt visszavenni, hogy halasztás nélkul, még a kilátásba tett congressus megnyiása előtt, azonnagyhatolmak közt, melyek rendkivili fegyverkezéshez fogtak, a békelab általános visszná lítás iránt egyezség jöjjön létre. Ausztria ez inditányt változatlanul tartja, ha nem akarhatja is a lépéseket, melyekre magát Piemont irányában elhatározta, az általános lefegyverkezés kérdése felett tárgyalások menetének alárendelni.

Ám ne legyen felünk megtagadva a jelen kőstést mielőbb egy másikkal felváltbatni, mely a bocsületes béke hivei óhajtásának, egyszersmind pedig Ausztria szilárd és nyugodt önérzetének igazságos elégtételt nyujtson. De habár megpróbáló sorsnak menének elébe, azon ónbizalom, melyet a jog és hátorság nyujt, nagyszivű fejedelmünket s hű népeit egy pillanatig sem fogja elhagyni."

— A bécsi udvar erélyes lépése visszahatott Franczia orszag politikájára, mely az utóbbi napokban békésnek látszott, s a congressus összejövetelének kieszközlése végett Szárdiniát a lefegyverzésre nógatta vagy öszintességből vagy elörelátásból.

Az april 22-diki Moniteur jelenti, hogy Ausztria az angol javaslatokat nem fogadta el. Az osztrinai vegfelivás következésének, mely Szárdinia lefegyverkezésére vonatkozott, Franczia ország megrendelé több hadoszlályánakapiemonti határszélekre öszpontositását.

Már april 21-kén a párizsi börzén pání remegés uralkodott azon hirre, hogy Ausztria a legujabb angol javaslatokat visszautasítani fogná.

E lendület nyomást gyakorolt a 21-ki bécsi esti börzére, melyben az árkelet rendkivül lanyha és visszaeső volt. A rosz kedvie befolyhatott a berlini távsürgöny is, mely jelentette a congressus iránti kilátások enyésztét, három porosz hadtestnek védelmi s nem támadó czélból haladása állitását, a német szövetségnél további katonaintézkedések inditányozását, s végre Poroszország jövendő magatartását egy történhető háboru esetére, mi nem egyéb lenne, mint közbenjárói semlegesség.

A Berlinben 21-kén délutáni 2 órakor kelt távirati tudósítás pedig a felől értesít, hogy három porosz hadtest mozgóvá tétele iránt 20-kán kiadott rendelet a Páris és Londonból érkezett javaslatok folytán estig visszatartatott. A mint azonban Bécsből a jelentés megérkezett, hogy Ausztria Szárdiniának csak három napi határidőt engedett az előleges lefegyverkezés végrehajtására a Albrecht Főherczeg elhalasztott elutazása végre megtörtént, a hadilábra állító rendelet, mint a „Pr. Ztg." jelenté, azonnal kiadatott.

Turin, april 22. Az itteni vasutigazgatóság a személyszállítást Lombardiába holnapra felfüggesztette.

Legujabb. Brüssel, april 23. Erősítik, hogy az egész lyoni hadsereg a határ felé indul; a czászár katonai kiséretével megy hétfőn Lyonba.

Páris, april 23. A „Moniteur" jelenti: Gyulay gróf hadsegéde, ki az ultimatumot elvitte, feleletet vár három nap alatt; kitérő feleletet visszautasásnak fog tekintetni. Angol- és Oroszország tiltakoztak Ausztria magatartása ellen.

Ugyan a „Moniteur" szerint Magnan a párisi hadsereg, — Pelissier a figyelő hadsereg parancsnokává nevezteteik ki, az utóbbinak főhadiszállása Nancy; Castellane vezényli a lyoni sereget; Baraguay az első hadtestet, Mac Mahon a másodikat, Niel az alpesi sereg negyedik hadtestét; Napoleon hg egy elkülönitett hadtestnek fővezére, Randon az alpesi sereg nagy vezérkarának főnöke.

Hétfőre van a törvényhozó test összehivva, a kormány előterjesztéseinek el ogadására.

Bécsi börze.	April. 23.	April.
Nemzeti kölczön 100 pfért	74.	
Metalliques 5 perc. „	68.	
Utbért papir, magyar. „	66.50.	
„ „ erdélyi „	64.50.	
Tiszai vasut		
Cs. k. t. sulyu arany darabja	5.62.	
Korona „ „ „	16.30.	

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(664) (4—4)

„AZ ANKER",
élet- és járadék biztosító társulat.

Társulati tőke **2,000,000** forint.

(Engedélyezletett a magas cs. k. belügyministeriumnak 1858 évi december 1-én 10,141 szám alatt kelt kibocsátványa által.)

Gyermekek ápolása és kiházasitása. — Biztosítások a halál esetére; az életre és tulélési esetre. — Vegyes biztosítások. — Közvetlen és elhalasztott életjáradékok. Nyugadíjpénztárak és minden más kigondolható egybevetés az emberi elet biztositására.

Igazgató tanács:

Elnök: gróf HARTIG FERENCZ, val. b. t. tan. állami és tanácsk. minister. — Alelnök: gróf ZICHY EDMUND.

Igazgató tanácsosok:

Báró Eskeles Dániel, az Arnstein és Eskeles bankárcsa főnöke. — Dr. Matzinger Ferencz, cs. k. belügyministeriumban. — Mohrensterni Schwartz Gusztáv. — Gróf Larisch-Mönnich Henrik. — Báró O'Sullivan de Grass Arthur. — Dr. Winiwarter József, lovag, cs. k. udvari és törvényszéki ügyvéd Bécsben.

Igazgató: André Langrand-Dumonceau, a brüsseli „La Royale belge" életbiztosító társulat alapitója.

Kormányhatóso: Dr. VALENTA, helytartósági titkár.

A társulat székhelye BÉCS, am Hof.

A társulat azon nevezetes javitások által tünteti ki magát, melyek az az élebiztosítások különbféle ágaiban behozott, miután a szerződőknek jogot ád, a társulatnál kölcsönt felvenni, a szerződőket az évi rendes befizetések fölbeszakasztásinál is a biztosítási eredményeiben részesíti. Ez által az élebiztosítások szintoly erkölcsös mint önzetlen jellemet nyernek, és a közönség annyival inkább sietni fog e társulathoz lépni, mert a kötött biztosítási szerződések ily módon valódi, s a társulatnál magánál minden időben és könnyen valósíthaló értéket képviselnek.

Az „Anker" díjegyzékei s általános hozzájárulási feltételei az állami igazgatóságtól egy alapos, szakértők állati vizsgálat után, jóváhagyattak.

Az „Anker" foglalkozik kizárólag:

1. Halál esetérei biztositásokkal.
2. Kölcsönös tulélésre számitott társulatok képezése s kezelésével.
3. Közvetlen és elhalasztott élelemdijak fizetésével

Egyes egyedül e mütéletek kivitelére e tarsulat következő biztosítékat nyujtja:

1. A társulati tőkét kell millió o. é. forinttal.
2. A szabályszerinti meghatározott díj-tartalékot, ez azon tőke, mely számtan-szabályok szerint minden folyó biztositások értékét képezi, a minden elfogadott kötelezettségeket biztosítja, mi által tulajdonképpen a társulati tőkeösszeghen fekvő biztosítek felesleges volna.

Bővebb felvilágositást adó nyomtatványokkal szívesen szolgál a képviselő-helyettes, Trencsinvár, 407 szám alatti ideiglenes szállásán.

3. A tartaléktőkét, mely a szabályok értelmében az évenkénti tiszta haszon egy jelentékenyrészéből képeztetik.

A tulélési társulatokba befizetett összegek, kamatok s kamatokra kamatjával, együtt a társulati tagok sajátjai maradnak. A biztosító társulat csupán kezelője e pénzeknek, és egy felügyázó választmány ellenőrzése alatt áll, mely az utóirók fogyülésében választandó 9 alairó tagból áll, s ezenkivül még az állami hatóságnak is alája vettetik.

A biztosítási szerződésekből befolyó összes summák kamatosítása a szabályokban előirvák. Ez történik részint austriai allampapirok vagy azokkal egyenlő értékü váltók, különösen földtehermentesitési-kötvények, austriai nemzeti bankbeli zálogleveleknek megvétele, s Becsben fizetendő bankérvényes váltók beszámitolása által, részint állami, vagy az állam által kezesleett iparpapirokrai kölcsönczek, részint pedig az austriai czászári birod. lombani zálogok szerzése által.

A kezelőnacs gyülésénél rendesen egy az államigazgatóságtól kinevezett kezelő tanácsos van jelen, s azonkivül minőség alá kötve lesznek a szabályok szigoru megtartására egy kormánybiztos, ki egyuttal minden részesek érdekeit a különféle biztosítási ágakban és tulélési tárulatokban őrizni fogja.

A díjjegyzékek és nyomtatványok Bécsben, a társulat irodájában, s vidéken az ügyviselő urakná m ndenkinek rendelkezésére állanak.

(781) (1—1)

Alóliirt, szállását és raktárát idei Sz.-Györgynaptól belső magyarutczába a 446. számu házhoz tévén át, — midőn e felül ugy a helybeliek mint a vidéki t. cz. közönséget értesiti, egyszersmind ajánlja ismeretes minőségü és minden évszakra dúsan beszerezni szokott nói pipere áruit. Mintán gedig Páris-sali egyenes érintkezése már megnyilott, bárminé megrendelések teljesitését készséggel elvállalja és pontosan eszközli. Kolozsvárt, áprilisben, 1859.

Hirschfeld Éliz.

(314) (5—5)

STEIN JÁNOSnál Kolozsvárt a WITTICH JÓZSEFnél M.-Vásárhelyt kapható:

KIRÁLYI PÁL,

SZIGETVAR 1566-ban.

Történeti regény. 4 köt. ára 4 ujforint.

KEMÉNY ZSIGMOND,

RAJONGÓK.

Történeti regény. 4 kötet ára 4 ujforint.

SZELLEMI RÖPPENYÜK

történelmi és humoristikai szinezettel,

irta **ASZALAY JÓZSEF.**

Ára 3 ujft.

ERDÉLYI

PROTESTÁNS EGYHÁZI TÁR.

Szerkesztik: Szász Károly és Demeter Sámuel.

A 2 füzet ára füzve 2 frt 10 kr. o. é.

ERDÉLY HELYSÉGI CZIMTÁRA

betürendben a hivatalos összeállitás után ára 35 krajczár.

AZ EV. REF. FŐTANODA KÖNYVNYOMDÁJA. (Belső farkasutcza 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.